

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ
СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ

**ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ДРЖАВНОГ ПУТА ІВ РЕДА БРОЈ 27,
ЛОЗНИЦА – ВАЉЕВО – ЛАЗАРЕВАЦ,
ДЕОНИЦА ИВЕРАК – ЛАЈКОВАЦ
(ВЕЗА СА АУТОПУТЕМ Е-763 БЕОГРАД – ЈУЖНИ ЈАДРАН,
ДЕОНИЦА БЕОГРАД – ПОЖЕГА)**

- РАНИ ЈАВНИ УВИД -

Београд, април 2019. године

УВОД

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене државног пута ІБ реда број 27, Лозница-Ваљево-Лазаревац, деоница Иверак-Лајковац (веза са аутопутем Е-763 Београд-Јужни Јадран, деоница Београд-Пожега) (у даљем тексту: Просторни план), на основу Одлуке о изради Просторног плана („Службени гласник РС”, број 90/18) и Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину („Службени гласник РС”, број 88/18). Обрађивачи Просторног плана су Институт за архитектуру и урбанизам Србије и ЈП Завод за урбанизам Ниш, у складу са Уговором за извршење наведених услуга бр. 404-02-06/14/2019-02 од 27.03.2019. године.

Планирање, коришћење, уређење и заштита коридора државног пута ІБ реда засниваће се на принципима уређења и коришћења простора утврђених чланом 3. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14 и 83/18), као и на Закону о јавним путевима („Службени гласник РС”, бр. 41/18 и 95/18 – др. закон), Закону о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10), Закону о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 – др. закон и 95/2018 – др. закон), Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10), Правилнику о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута („Службени гласник РС”, број 50/11), Правилнику о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, број 64/15) и другим законима Републике Србије којима се дефинишу и одређују услови, начин и садржај израде пројектне документације.

Основни разлог за израду и доношење Просторног плана је стварање услова за реализацију националних интереса у области саобраћајне инфраструктуре на принципима одрживог развоја. Подизање нивоа приступачности подручја обухваћеног израдом Просторног плана и Колубарског управног округа, административног подручја града Београда, западне Србије и др., имаће позитивне ефекте на подизање нивоа њихове конкурентности, а самим тим и на динамику будућег развоја. Концепција планирања, коришћења и уређења простора дефинисаће се на начин којим се обезбеђује изградња и експлоатација коридора државног пута ІБ реда. Просторним планом ствара се плански основ за његово директно спровођење издавањем локацијских услова (кроз детаљну регулациону разраду коридора државног пута ІБ реда), израду техничке документације, прибављање дозвола у складу са законом, односно стварање услова за изградњу државног пута ІБ реда.

Просторни план је заснован на студијској, техничкој и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим планским и развојним документима у Републици Србији. Саставни део израде Просторног плана чини и стратешка процена утицаја Просторног плана на животну средину.

Планска решења Просторног плана за коридор државног пута ІБ реда биће утврђена са већим степеном детаљности у односу на коридоре других магистралних инфраструктурних система. За потребе израде Просторног плана користиће се Студија оправданости са Генералним пројектом државног пута ІБ реда број 27, Лозница-Ваљево-Лазаревац, деоница Иверак-Лајковац и идејна решења и елементи идејног пројекта за изградњу дела предметне деонице државног пута ІБ реда (чији је обрађивач Институт за путеве а.д. Београд).

1. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Одлуком о изради Просторног плана дата је оквирна граница обухвата Просторног плана, која треба да буде коначно утврђена Нацртом Просторног плана. Због детаљнијег сагледавања могућег коридора државног пута IБ реда, у односу на оквирну границу дефинисану у Одлуци о изради Просторног плана, предлог је да се оквирна граница Просторног плана прошири обухватајући и КО Маркова црква, на територији општине Лајковац. За потребе упућивања у процедуру раног јавног увида предлаже се обухват Просторног плана на деловима територија града Ваљево и општине Лајковац, и то (Табела 1):

- 1) на територији града Ваљева – катастарске општине (6): Попучке, Лукавац, Дивци, Кланица, Лозница и Веселиновац;
- 2) на територији општине Лајковац – катастарске општине (5): Словац, Маркова Црква, Ратковац, Непричава и Рубрибреза.

Оквирна граница Просторног плана за потребе раног јавног увида дата је границама наведених катастарских општина, док ће у Нацрту просторног плана, по коначном дефинисању коридора и трасе државног пута IБ реда, бити одређена границом коридора пута, односно аналитички одређеним геодетским тачкама.

Просторним планом биће обухваћени:

- 1) коридор државног пута IБ реда, Лозница-Ваљево-Лазаревац, деоница Иверак-Лајковац, укупне дужине око 17,35 km и ширине од 100 m до 300 m, који обухвата трасу са заштитним појасевима државног пута IБ реда; и
- 2) постојећи и планирани коридори других магистралних инфраструктурних система са трасом и заштитним појасима (непосредним и ширим) инфраструктурних система који су у обухвату планског подручја (пруга, водовод Ровни, гасовод, далековод, оптички каблови, и др. који се укрштају са државним путем IБ реда).

Просторним планом биће сагледана по потреби и зона утицаја коридора државног пута IБ реда на окружење (најближа насеља, инфраструктурни коридори, туристички простори, заштићена подручја природних вредности, изворишта водоснабдевања и сл.). Коридор планираног државног пута IБ реда почиње од (планиране) обилазнице града Ваљева, односно постојећег државног пута IБ реда број 27, Лозница-Ваљево-Лазаревац. Од обилазнице планирани коридор државног пута IБ реда, деоница Иверак – Лајковац, се одваја ка северу и затим пресеца постојећи државни пут IБ реда број 27 и пружа се паралелно са њим са јужне стране, све до укрштања, са аутопутем Е-763 Београд – Јужни Јадран, деоница Београд – Пожега, односно планиране петље (Лајковац/Ваљево).

Укупна површина прелиминарног обухвата Просторног плана је 95,5 km². Шире подручје Просторног плана приказано је на графичком прилогу: Посебна намена простора.

Табела 1. Обухват подручја Просторног плана

Јединица локалне самоуправе (ЈЛС)	Површина обухваћеног дела територије ЈЛС, km ²	Дужина деоница планираног пута на територији ЈЛС, km
Град Ваљево	64,43	11,85
Општина Лајковац	31,07	5,5
Укупно	95,50	17,35

2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

2.1. Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10)

Просторним планом Републике Србије од 2010, до 2020. године (у даљем тексту ПППРС) наведено је да је за потребе повезивања Мачванског управног округа и Колубарског управног округа са окружењем од великог значаја развој путног, железничког и водног саобраћаја.

Међу стратешким приоритетима издваја се изградња више државних путева I реда: Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) – Бачка Паланка (са доградњом везе према Шиду) – Нови Сад – Рума – Шабац (са краком за Лозницу и веза са Босном и Херцеговином) – Ваљево – Пожега и даље веза ка Ивањици и Голији и њихово повезивање са аутопутем Београд – Јужни Јадран. У периоду после 2014, године, а у правцу остваривања циљева просторног развоја Републике Србије, једно од планских решења у области путног саобраћаја представља реконструкција и рехабилитација државног пута IB реда бр. 27, деоница Лозница-Ваљево.

2.2. Уредба о утврђивању Регионалног просторног плана за подручје Колубарског и Мачванског управног округа („Службени гласник РС”, број 11/15)

Регионалним просторним планом за подручје Колубарског и Мачванског управног округа (у даљем тексту РПП) обухваћена је територија површине 5746 km². Подручје предметног просторног плана у потпуности се налази у обухвату овог плана.

У РПП за подручје Колубарског и Мачванског управног округа, међу потенцијалима развоја саобраћајне инфраструктуре наведени су повољан саобраћајно-географски положај подручја, који је потребно валоризовати побољшањем веза са централном Србијом и западноморавским појасом индустријског развоја, као и натпросечна развијеност мреже државних путева, којима се остварује веза са суседним државама, регионима и градовима/општинама и европским саобраћајним коридорима, а од посебног значаја су коридори државног пута IB реда бр. 27, 26 и 22 и планирани коридор аутопута Е-763 Београд – Јужни Јадран).

2.3. Остали планови подручја посебне намене

Граница просторног плана се преклапа или тангира и следеће просторне планове подручја посебне намене, без значајнијег утицаја на саму посебну намену, и то: Просторни план подручја посебне намене слива акумулације Стуборовни („Службени гласник РС”, број 20/09); Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Ваљево-Лозница („Службени гласник РС”, број 1/13); Просторни план подручја експлоатације Колубарског лигнитског басена („Службени гласник РС”, број 107/17); Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора Београд - Јужни Јадран, деоница Београд – Пожега („Службени гласник РС”, бр. 37/06 и 31/10). Такође граница Просторног плана се у једном делу преклапа са Просторним планом подручја посебне намене, инфраструктурног коридора високонапонског далековода 2x400 kV Бајина Башта – Обреновац (чија је израда у фази Нацрта плана и стручне контроле).

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

3.1. Опис постојећег стања

Путну мрежу на територији Просторног плана, према Уредби о категоризацији државних путева („Службени гласник РС”, бр. 105/13, 119/13 и 93/15), чине следећи државни путеви (у даљем тексту ДП): ДП ИБ реда бр.27 (државна граница са Босном и Херцеговином (гранични прелаз Трбушница) – Лозница – Осечина – Ваљево – Лајковац – Ћелије – Лазаревац – Аранђеловац – Крчевац – Топола – Рача – Свилајнац); ДП ПА реда бр. 144 (Обреновац – Стублине – Уб – Словац); ДП ПА реда бр. 150 (Ђуринци – Сопот – Аранђеловац – Белановица – Љиг – Мионица – Дивци); и ДП ПБ реда бр. 342 (Уб – Попучке).

Снабдевање електричном енергијом врши се преко преносног система АД „Електро мрежа Србије” системом мреже далековода и објеката у функцији електроснабдевања, обједињеног у електроенергетски систем Републике Србије. Трасе далековода које се налазе у обухвату Просторног плана су: ДВ 220kV - „Ваљево 3 – Обреновац А”; „Бајина Башта – Обреновац А”; „Бајина Башта – Београд 3”; „Бајина Башта – Сремска Митровица 2”; ДВ 110kV - „Лазаревац – ЕВП Словац”; „ЕВП Словац - Ваљево 3”; и трасе далековода 35 kV. На територији Просторног плана налази се једна трафостаница 110kV.

Према подацима Пописа становништва 2011. године, у непосредном окружењу предметне деонице коридора државног пута ИБ реда, на територији 11 катастарских општина (према прелиминарном обухвату Просторног плана), живело је 7462 становника, са просечном густином насељености од 78 становника по km².

На основу Уредбе о утврђивању јединствене листе неразвијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. годину („Службени гласник РС”, број 104/14) град Ваљево и општина Лајковац сврстане су међу 20 јединица локалне самоуправе у Србији чији је степен развијености изнад републичког просека.

Привреду на територији Просторног плана карактериште доминација индустријског сектора и аграрног начина привређивања, уз релативно развијене делатности терцијарног сектора (трговина, саобраћај, туризам, и друго). Привредна структура је релативно диверзификована, с тим да велики значај имају прерађивачка индустрија, пољопривреда и сектор услужних делатности.

У морфолошком погледу већи део терена у непосредној зони будуће саобраћајнице припада алувијалној равни реке Колубаре, са kotaма терена које се крећу у опсегу 113-119 m н.в. у источном делу, односно 130-140 m н.в. у централном и западном делу истражног простора, као и блага узвишења (речне терасе) са kotaма терена од 119-122 m н.в. и од 143-144 m н.в. у источном делу односно од 140-150 m н.в. и од 150-177 m н.в. у западном делу истражног простора. Виши део истражног подручја припада брежуљкасто-брдовитом земљишту, у оквиру кога се налазе највише коте на истражном подручју: Калаково брдо (322 m н.в.), Јеренин град (318 m н.в.), брдо код места Луковац (260 m н.в.) и Дивачко брдо (253 m н.в.) изнад насеља Дивац, изнад леве обале реке Колубаре, односно узвишења Оштриковац (263 m н.в.) и Рогљевица (221 m н.в.) изнад десне обале реке Колубаре.

У геолошкој грађи терена подручја Просторног плана учествују седименти млађег палеозоика, тријаса, терцијара - неогена и седименти квартара.

На подручју Просторног плана као најзначајније хидрографске карактеристике издвајамо следеће површинске токове: Колубару, Лозничку реку, Кланичку реку, Рабас, Црнобару, Љубостињу, Кривошију и Креницу.

Подручје Просторног плана представља територију са релативно квалитетном животном средином.

3.2. Начин коришћења простора

На подручју Просторног плана доминира пољопривредно земљиште са око 79% површине, затим шуме, шумско земљиште и други вегетацијом обрасли терени са око 19% површине, док насеља и други антропогени терени у функцији насеља и инфраструктуре заузимају око 2% површина.

Подручје Просторног плана обухвата делове локалних самоуправа који су покривени просторним плановима општина, и то: Просторни план града Ваљева („Службени гласник града Ваљева”, број 03/13) и Просторни план општине Лајковац („Службени гласник општине Лајковац”, број 1/11).

4. ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Изградња државног пута IB реда број 27, Лозница-Ваљево-Лазаревац, деоница Иверак-Лајковац, директно ће допринети бржем развоју обухваћеног дела Колубарског управног округа и јединица локалне самоуправе које се непосредно везују за овај коридор, у првом реду њиховој саобраћајној и привредној интеграцији са укупним простором Србије. Допринеће и привредном развоју и интеграцији других делова централне и западне Србије који нису у непосредном окружењу инфраструктурног коридора. У непосредној близини подручја Просторног плана налази се регионални привредни и урбани центар Ваљево, као и насеља Лајковац, а у ширем окружењу и Лазаревац. Уз друге мере и програме, њихово саобраћајно интегрисање у простор Србије сматра се једним од главних предуслова бржег привредног и социјалног развоја. Услов за остваривање тог циља, односно за постизање већих позитивних ефеката утицаја инфраструктурног коридора на шире окружење, јесте изградња аутопута Е-763 Београд-Јужни Јадран, деонице Београд-Пожега, преко кога се планско подручје према истоку повезује са мрежом аутопутева у Србији и околним државама, али и изградња државног пута IB реда број 26 Шабац-Лозница, преко кога се планско подручје према западу преко Лознице повезује са Босном и Херцеговином, Мачвом и Сремом. Саобраћајно повезивање подручја Просторног плана са осталим деловима Србије заснива се на планској концепцији Просторног плана Републике Србије и стратешком приоритету јачања веза и повезивања градова и региона.

Изградња, опремање и уређење инфраструктурног коридора индиректно ће допринети јачању саобраћајних, привредних и других функција Ваљева, и већег броја осталих насеља и општина Колубарског округа, а тиме и остваривању циљева Просторног плана Републике Србије и укупне стратегије развоја Србије.

Израда Просторног плана и концепција изградње и развоја државног пута IB реда и магистралних инфраструктурних система у коридору базирана је на следећим основним принципима одрживог развоја, и то:

- *принцип одрживог развоја инфраструктуре* чијом применом се подстиче равномеран просторни развој, кроз стварање услова за повезивање неразвијених и изолованих подручја са већим насељима и омогућавање њиховог приступа магистралним инфраструктурним системима. У циљу постизања уравнотеженог просторног развоја подразумева побољшање веза између малих градова и руралних области са транс-европским мрежама и саобраћајним центрима, као и активности на повећању регионалне доступности кроз остваривање недостајућих унутеррегионалних веза. Принцип подразумева и спровођење активности изградње телекомуникационих мрежа и елиминисања физичких и других ограничења, са циљем да се свим насељима обезбеди подједнак приступ информацијама;
- *принцип смањивања штетног утицаја на животну средину* који подразумева сагледавање квалитета животне средине и дефинисање планских решења којима се она штити од негативних утицаја. При томе је потребно базирати концепт заштите

на превенцији и заштити од негативних утицаја који могу настати изградњом државног пута ІБ реда и одвијањем саобраћаја, као и функционисањем других магистралних инфраструктурних система у коридору. Примена принципа мора предупредити или ублажити различите врсте штетних утицаја по животну средину, првенствено у погледу заштите од буке, заштите и смањивања емисије штетних гасова и спречавања и смањивања могућих штетних утицаја на животну средину приликом потенцијалних акцидената у коридору.

Поред тога, концепција планирања државног пута ІБ реда и других магистралних инфраструктурних система је дефинисана уз поштовање следећих *посебних принципа изградње*, и то:

- афирмација и доследна подршка политици полицентризма и децентрализације, уз истовремену функционално-развојну интеграцију јединица локалне самоуправе у непосредном окружењу коридора;
- интеррегионално и трансдржавно функционално повезивање регионалних и локалних јединица;
- унапређење саобраћајне доступности као доминантан фактор искоришћења територијалних потенцијала и уравнотеженог развоја;
- јачање конкурентности, што подразумева јачање и функционално профилисање слабо развијених подручја;
- активна имплементација политике учешће јавности у поступку израде и доношења Просторног плана, а нарочито у погледу утицаја на избор појединих планских решења, као и већа транспарентност код одлучивања;
- обезбедити могућност решавања одређеног проблема на више нивоа одлучивања, односно на оном нивоу одлучивања који ће обезбедити највећу ефикасност;
- стриктно поштовање заштите јавног интереса, јавних добара и јавног простора;
- развој јавно-приватног партнерства, посебно у погледу изградње и коришћења пратећих садржаја за потребе корисника пута на коридору;
- сагледавање економске исплативости кроз израду студије оправданости;
- обезбеђење безбедности свих корисника пута, којом се са високим степеном поузданости гарантује сигурност учесника у саобраћају и материјалних добара од евентуалних хаварија;
- прилагођавање европским стандардима при пројектовању и извођењу путева и опреме пута, увођење нових технологија у управљању саобраћајем, формирање квалитетних база података, и др.

Општи циљ израде Просторног плана јесте дефинисање планског основа и обезбеђење просторних услова за изградњу, опремање и функционисање државног пута ІБ реда број 27, Лозница-Ваљево-Лазаревац, деоница Иверак-Лајковац, као и за развој и функционисање других магистралних инфраструктурних система у коридору.

Основни циљеви дугорочног развоја, коришћења и уређења подручја Просторног плана су:

- 1) утврђивање смерница за размештај и подршка развоју становништва, насеља и активности на подручју Просторног плана, уз уважавање економских, техничко-технолошких, еколошких, социјалних и просторно-функционалних критеријума; и
- 2) обезбеђење услова за боље функционисање магистралних саобраћајних објеката који се налазе у инфраструктурном коридору, укључујући и њихово евентуално измештање.

Посебни циљеви су:

- утврђивање планских решења којима се резервише простор за инфраструктурни коридор државног пута ІБ реда, утврђује посебан режим заштите коридора и контактних подручја, обезбеђују услови за очување и унапређење квалитета саобраћајне повезаности и доступности насеља, привредних и туристичких комплекса у ширем заштитном појасу пута и зони његовог утицаја;

- дефинисање односа са осталим наменама и инфраструктурним системима у ширем заштитном појасу и зони утицаја, ради боље интеграције и веће улоге државног пута IБ реда и утицаја на привредни и социјални развој окружења;
- утврђивање трасе државног пута IБ реда и саобраћајних веза са мрежом државних и општинских путева у окружењу коридора одређивањем оптималних локација површинских раскрсница и денивелисаних укрштаја;
- утврђивање локација функционалних пратећих садржаја пута;
- утврђивање локација пратећих садржаја за потребе корисника пута – паркиралишта, одморишта и услужни центри;
- усклађивање положаја државног пута IБ реда и осталих постојећих и планираних инфраструктурних система у коридору (железничке пруге, водопривреде, електроенергетске и телекомуникационе инфраструктуре) и њихових заштитних појасева;
- смањење негативних утицаја државног пута IБ реда на животну средину у ширем заштитном појасу и зони његовог утицаја;
- обезбеђење заштите од буке на деловима коридора који пролазе поред насеља и зона под заштитом;
- очување и унапређење природних, културних и других вредности у коридору;
- пејзажно уређење трасе и објеката пута, очување карактера предела у коридору и на подручју Просторног плана;
- очување и заштита регионалних и локалних изворишта водоснабдевања и квалитета воде у водотоцима у коридору и зони његовог утицаја;
- омогућавање остварења одрживог развоја пољопривредне производње у зони утицаја коридора и максимално очување постојећег квалитета пољопривредног земљишта;
- усаглашавање и решавање потенцијалних конфликта везаних за пролазак коридора кроз шуме и шумско земљиште; и
- развој туризма прилагођеног потребама туристичких тржишта и локалног становништва, али и захтевима које транзит на коридору поставља у погледу удобности и безбедности путовања.

Основни задаци у изради Просторног плана су:

- резервисање простора за објекте државног пута IБ реда и утврђивање услова и мера за заштиту и рационално коришћење простора у његовом ширем заштитном појасу и зони утицаја;
- ублажавање развојних, физичких (просторних) и еколошких конфликта између пута (коридора), осталих површина посебне намене и непосредног окружења;
- обезбеђење услова за квалитетно саобраћајно повезивање насеља, постојећих и планираних привредних комплекса и зона са државним путем IБ реда и за развој других саобраћајних праваца који омогућавају повећање квалитета доступности и повезаности насеља и активности у његовом ширем заштитном појасу и зони утицаја;
- утврђивање смерница и основа за измену и допуну важећих и израду нових планских документа, као и даљу разраду на нивоу техничке документације; и
- детаљна регулациона разрада планских решења и утврђивање смерница Просторног плана за директно спровођење, на основу којих се могу издати локацијски услови. Ови елементи за директно спровођење су неопходни за дефинисање просторне, технолошке или функционалне везе коридора државног пута IБ реда са непосредним окружењем, као и положај и правила уређења, грађења и коришћења објеката и површина у коридору. У ове објекте спадају: деонице пута, функционални пратећи садржаји и пратећи садржаји за потребе корисника ауто-пута за које је урађена пројектно-техничка документација на нивоу идејног решења.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА

Планска решења и правила уређења и правила грађења пута засниваће се на примени европских и домаћих стандарда и добре праксе, у свим фазама планирања, изградње, експлоатације и одржавања пута.

Резервисање потребне површине за коридор пута утврдиће се применом следећих критеријума: задовољење просторних услова за смештање и изградњу планираног пута; утврђивање заштитног безбедносног растојања осталих намена и активности у простору ради њихове заштите од негативних утицаја објеката пута на животну средину, у првом реду од буке и аерозагађења; и обезбеђење заштите основних функција у експлоатацији објеката пута од негативних утицаја из окружења, у првом реду од непланске изградње, неконтролисаног одлагања отпада и других активности.

Посебан акценат ће бити на безбедности, и то на начин да се са високим степеном поузданости гарантује сигурност учесника у саобраћају и материјалних добара од евентуалних хаварија.

Размештај пратећих садржаја пута утврдиће се на начин да задовољи функционалност у погледу задовољења основних захтева садашњег и пројектованог саобраћаја, комфора корисника пута и комфора корисника пратећих садржаја, уз уравнотеженост и равномерност размештаја функција на целој деоници пута, као и поштовању оптималних функционалних растојања између пратећих објеката.

Планиране активности на реализацији деонице државног пута IB реда представљају функционално и технички усаглашен део ширег стратегијског опредељења постизања већег степена функционалне интегрисаности планског подручја и његово саобраћајно повезивање са регионалним и међународним окружењем.

5.1. Концепција техничког решења

Израдом и усвајањем Просторног плана обезбеђени су неопходни плански и просторни услови за повезивање дела западне Србије и Колубарског управног округа са коридором аутопута Београд-Јужни Јадран (аутопут Е-763), те посредно преко њега са мрежом аутопутева у Србији и окружењу. Поред бољег повезивања са непосредним и ширим међународним окружењем, најзначајнији интарегионални ефекти реализације коридора огледају се у побољшању регионалне позиције у домену приступачности и у саобраћајном растерећењу урбаних подручја (обилазница око Ваљева).

Планирана траса државног пута IB реда почиње од постојећег државног пута IB реда број 27, Лозница-Ваљево-Лазаревац, од кога се одваја и новопланираним коридором пружа мањим делом северно од њега, након чега се укршта и паралелно са њим са јужне стране пружа правцем запад-северозапад, кроз територију града Ваљево и општине Лајковац, до планиране петље са аутопутем Београд-Јужни Јадран (Е-763).

На подручју Просторног плана, за читаву трасу државног пута IB реда, планира се и пројектује траса пута за рачунску брзину од 100 km/h.

Због потребе униформисања елемената попречног профила на целој траси, уз уважавање прописаних параметара из важећег Правилника о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута, приликом израде планских решења примењиваће се следећи основни технички елементи: ширина возне траке 4x3,50 m; ширина ивичне траке 4x0,50 m; ширина разделне траке 1x4,00 m; ширина банке 2x1,50 m; ширина уливно/изливне траке 3,50 m; ширина додатне траке на нагибима 3,50 m.

На деловима трасе где се планира изградња сервисних саобраћајница биће планиран коловоз сервисне саобраћајнице од 5,50 m.

Предметна деоница пута се може поделити на потдеонице које се налазе ван подручја насеља и потдеонице које се налазе на подручју насеља (тангирају грађевинска подручја). Доминантна функција на подручју насеља јесте вођење транзитних токова и преко

раскрсница повезивање путне мреже насеља са путем. Положај раскрсница мора бити усклађен са функционалним рангом пута са једне, и потребама развоја насеља и привреде, са друге стране.

С обзиром на ограничења, захтеве и утицај на простор (и мрежу саобраћајница нижег реда) које за собом повлачи изградња предметног државног пута резервисаног за моторни саобраћај, у плану ће се детаљно анализирати потребе повезивања предметне саобраћајнице са постојећом и планираном мрежом државних и локалних категорисаних и некатегорисаних саобраћајница, при чему ће се користити принцип планирања што је могуће мањег број чворишта, док ће се саобраћајне потребе стамбених, привредних и пољопривредних објеката и зона разрешавати развијањем паралелних сервисних саобраћајница.

Поред денивелисаних укрштаја, сагледаће се сва друга постојећа чворишта и укрштаји са мрежом локалних категорисаних и некатегорисаних саобраћајница, атарских и приступних саобраћајница. При томе планска решења ће бити базирана на следећим препорукама:

- површинске укрштаје са разменом токова уколико су неопходни планирати на растојањима не мањим од 2-3 km;
- постојеће урбане садржаје са постојећом оријентацијом приступа на предметни пут организовати повезивањем на сервисне саобраћајнице, а сервисне саобраћајнице водити до чворишта на којима ће бити дозвољена измена смерова или их везивати на основни путни правац по принципу омогућавања само десних скретања, односно улив/излив;
- на деловима трасе са изразито пољопривредном наменом површина и у зависности од оријентације парцела и просторног размештаја постојећих атарских путева обезбедити у оквиру граница јавне површине додатне просторе за сервисне саобраћајнице или атарске путеве који ће се повезивати на постојећу мрежу. Поред тога детаљном разрадом ситуационог и нивелационог плана обезбедити могућност рационалног решења денивелације у односу на постојеће категорисане или некатегорисане саобраћајнице;
- могућности повезивања садржаја уз основни путни правац по принципу само улив/излив и евентуалног лоцирања полукружних окретница на погодним местима, у циљу смањења броја чворишта са прекидањем саобраћаја и кретања корисника у нежељеном смеру;
- приликом разраде површинских чворишта у наведеним условима, предност давати решењима кружних раскрсница;
- приликом разраде денивелисаних чворишта предност давати решењима са олакшаном изменом смера возње.

5.2. Концепција планиране намене површина и режима коришћења простора у коридору пута

Коридор планираног пута пружа се првенствено дуж равничарског и брдовитог земљишта.

Просторним планом ће се утврдити коридор пута у укупној ширини од 100m до 300m. У коридору пута налазиће се следећи *појаси заштите*, и то:

- 1) *појас пута (путно земљиште)* – чини земљиште потребно за изградњу пута, раскрсница, денивелисаних укрштања и пратећих садржаја. Појас пута се утврђује као земљиште јавне намене и имаће ширину од 30 до 90m, у зависности од конфигурације терена и услова за изградњу објеката пута. Граница појаса пута јесте уједно и регулациона линија;
- 2) *заштитни појас* – чини земљиште за које се одређује строго контролисани режим коришћења (обострано) у циљу заштите функције пута. Заштитни појас се утврђује као земљиште остале намене и има ширину од 20 m од границе појаса пута. У зонама

раскрсница, пратећих садржаја и појединих објеката пута, као и у обухвату грађевинског земљишта насеља, заштитни појас се може сужавати и проширивати;

- 3) *појас контролисане изградње* – чини земљиште у режиму контролисане градње и заштите животне средине (обострано). Појас контролисане изградње се утврђује као земљиште остале намене и има ширину од 20 m од границе заштитног појаса.

У коридору пута по питању дефинисаних појаса заштите могућа су специфична одступања у зависности од карактеристика објеката пута.

Просторним планом ће се успоставити следећи основни *режими коришћења и уређења простора у коридору пута*, и то за:

- 1) *појас пута* - успоставља се режим забране изградње свих објеката који нису у функцији изградње трасе и објеката пута, раскрсница, денивелисаних укрштања и пратећих садржаја;

- 2) *заштитни појас* - успоставља се режим строго контролисаног коришћења простора, којим се:

- забрањује отварање рудника, каменолома и депонија комуналног и другог отпада;
- дозвољава изградња, односно постављање водовода, канализације и других објеката техничке инфраструктуре по претходно прибављеним условима и сагласности од стране предузећа надлежног за реализацију и газдовање путем;
- не дозвољава се изградња нових објеката, изузев објеката коју су у функцији пута, а простор се може користити као шумско и пољопривредно земљиште; и
- на грађевинском, шумском и пољопривредном земљишту дозвољава се реконструкција и санација постојећих објеката, без могућности промене габарита и волумена, уколико не угрожавају функцију пута и уколико техничким решењима може да се обезбедити адекватна заштита од негативних утицаја пута (од буке, вибрација и аерозагађења), а по претходно прибављеним условима од стране предузећа надлежног за реализацију и газдовање путем;
- за све постојеће стамбене објекте, обавезна је адекватна заштита од негативних утицаја пута (од буке, вибрација и аерозагађења).

- 3) *појас контролисане изградње* - успоставља се режим контролисаног коришћења простора, којим се:

- не дозвољава изградња следећих објеката: депонија комуналног и другог отпада, рудника, каменолома, кречана, циглана, сточних пијаца, кванташких пијаца и других објеката за која се ограничења утврде у складу са посебним прописима;
- дозвољава развој постојећих и нових активности које нису у колизији са функционалним и техничким захтевима постојећих и планираних саобраћајних и техничких инфраструктурних система од националног и регионалног значаја;
- за проширење и реконструкцију постојећих и изградњу планираних производних, складишних, дистрибутивних, услужно-трговинских и других капацитета утврђује обавеза израде процене утицаја на животну средину, којом ће се, поред прописаног садржаја, обухватити и утицаји тих објеката на и од пута, с тим да трошкове спровођења свих мера заштите животне средине сноси инвеститори тих објеката;
- приоритет у коришћењу простора обухваћених делова постојећих и планираних индустријских зона даје складишним капацитетима, логистичким центрима, комерцијално-прометним и саобраћајним услугама, регионалним трговинским центрима и сличним садржајима.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Просторним планом обезбеђује се плански основ за реализацију државног пута ИБ реда број 27, Лозница-Ваљево-Лазаревац, деоница Иверак-Лајковац. Спровођењем плана очекују се следећи општи ефекти уређења и коришћења простора:

- обезбеђење планског основа којим се резервише простор за етапну изградњу деоница пута;
- установљавање зона заштите и успостављање одговарајућих режима коришћења простора у коридору пута, са циљем спречавања конфликта у простору, могућих последица акцидената на путу и негативних утицаја на окружење;
- омогућавање планског развоја других инфраструктурних система у условима контролисаног коришћења простора у коридору пута;
- максимално очување и мониторинг могућег утицаја пута на здравље локалног становништва, биодиверзитет, природне ресурсе и заштићена природна и непокретна културна добра у коридору и зони његовог утицаја; и
- утврђивање правила уређења и правила грађења у обухвату коридора пута којима је условљено коришћење одговарајућих савремених техничких решења за реализацију трасе и објеката у функцији пута и корисника саобраћаја, која обезбеђују извођење планираног пута уз максимално смањење негативних утицаја и ризика на подручју коридора и зони његовог утицаја.

Непосредни очекивани ефекти планирања коридора пута у погледу утицаја на начин коришћења простора су:

- обезбеђење услова за реализацију путне саобраћајнице великог капацитета и високог нивоа саобраћајне услуге за задовољење очекиваних саобраћајних токова; остварење путне везе државног пута ІВ реда број 27, Лозница-Ваљево-Лазаревац са коридором аутопута Београд-Јужни Јадран (аутопут Е-763), те посредно преко њега са мрежом аутопутева у Србији и окружењу;
- обезбеђење економичнијег, ефикаснијег и безбеднијег транспорта, уз растерећење дела постојеће путне мреже и грађевинских подручја насеља;
- развојно-пропулзивна улога на развој и уређење мреже/системе насеља и промене демографских кретања, која има вишеструке и, донекле, супротне утицаје (од фактора деструкције услед проласка пута и заузимања дела грађевинских и пољопривредних површина, до стимулативних фактора опстанка и развоја насеља према моделу интегралног урбано-руралног развоја), којим се обезбеђује економски просперитет и демографска стабилност становништва, на бази успостављања комплементарних односа између пољопривредних и непољопривредних делатности;
- непосредни подстицај за привредни развој подручја и обезбеђивање већег степена функционалне интегрисаности у оквиру планског подручја;
- јачање привредне конкурентности и територијалне кохезије након реализације пута, које ће утицати на подизање тзв. „степенa инвестиционе привлачности“ окружења (побољшања „регионалног профила“), у првом реду за развој активности и функција којима ће се валоризовати погодности положаја у коридору пута и других инфраструктурних система.

У Београду, марта 2019. године

Обрађивач Просторног плана:

Институт за архитектуру и урбанизам Србије
Директор
др Сања Милијић, научни саветник

ЈП Завод за урбанизам Ниш
Директор
мр Мирољуб Станковић, д.и.а.